

Supplerende naturtyperegistreringer for to skogområder sør for Selbusjøen

Torbjørn Høitomt

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag utført supplerende naturtypekartlegging for tre lokaliteter i Selbu kommune. Lokalitetene ligger i de fuktige liene på sørsiden av Selbusjøen, et område med stort potensial for flere truede fuktighetskrevenne skorpelav.

Nøkkelord

Selbusjøen
Skorpelav
Rødlistearter
Naturtyper

Omslag

FORSIDEBILDER

Øvre: Grønsko (Torbjørn Høitomt)

Midtre: Ferskenhatt på gammel høgstubbe i Kuvikhøgda N. (Torbjørn Høitomt)

Nedre: Interiør fra Kuvikhøgda N. (Torbjørn Høitomt)

LAYOUT

Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-092-6

Biofokus-rapport 2009-26

Tittel

Supplerende naturtyperegistreringer for to skogområder sør for Selbusjøen

Forfatter(e)

Torbjørn Høitomt

Dato

2.november 2009

Antall sider

10 sider

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver(e)

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:

<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 2295 8598

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Sammen drag

Oppdraget ble gitt av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Målsetningen var å kartlegge naturverdier i to deler av skogslia på sørsida av Selbusjøen. Området er truet av hogst og det var et ønske fra Fylkesmannen at noen av lokalitetene som kun ble overfladisk kartlagt i 2008, nå skulle undersøkes grundigere. Den kritisk truede skorpelaven taigabendellav ble i 2008 funnet på en lokalitet like i nærheten, og denne arten utgjør sammen med flere andre true- de arter en fuktighetskreven de og helt spesiell epifyttisk skorpelavflora.

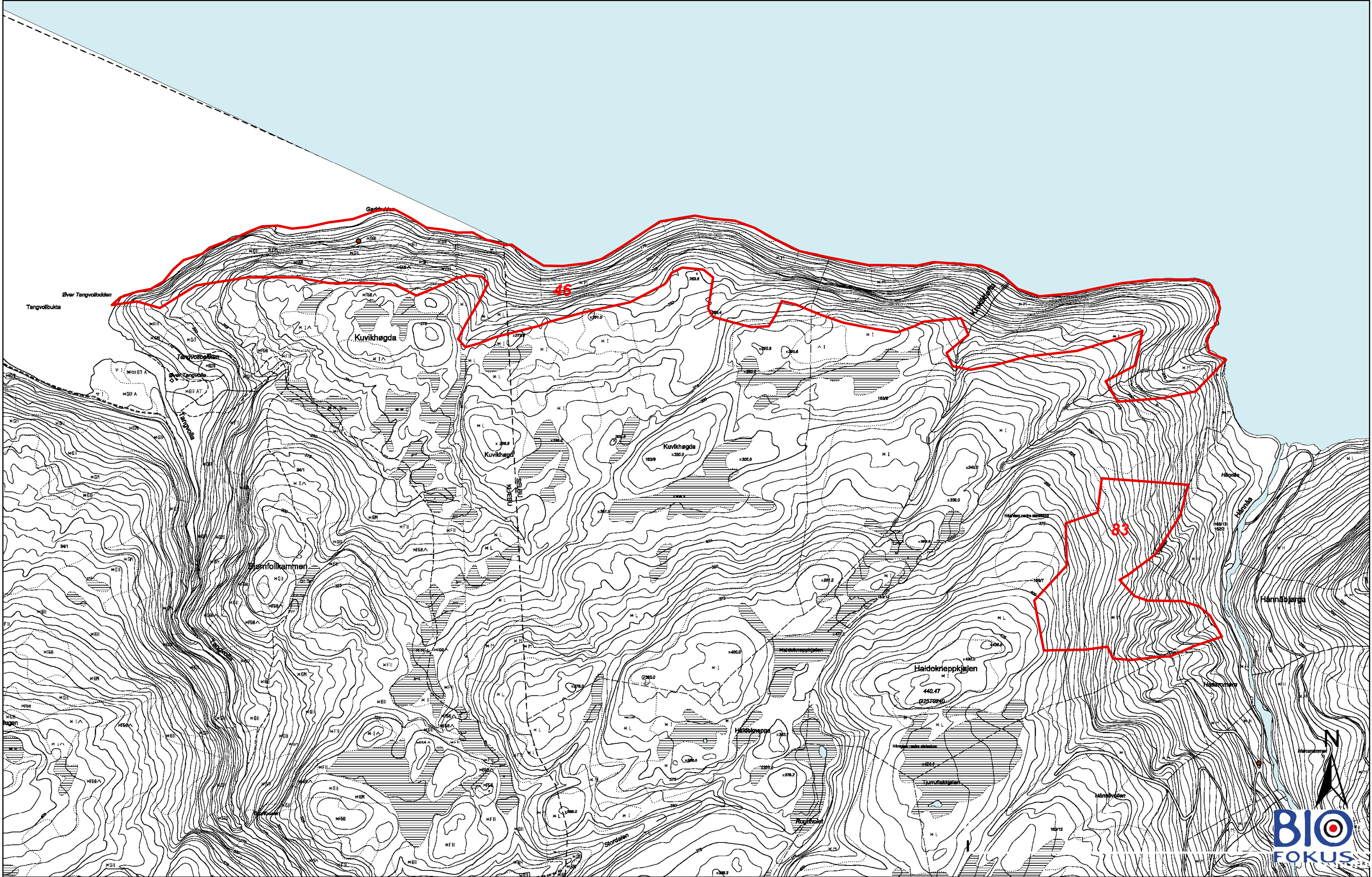
Tre lokaliteter fordelt på to områder ble kartlagt, og det ble gjort funn av til sammen 11 rødlistede arter, derav 3 VU arter og 8 NT arter. 6 av disse 11 artene er skorpelav. Det mest overraskende funnet var imidlertid grønsko (VU), en moseart som trolig ikke er kjent fra Sør-Trøndelag før.

Av de tre lokalitetene ble den største og mest intakte, Kuvikhøgda N., gitt høyeste verdi (nasjonalt viktig, A). Det er viktig å bevare så store intakte lavereliggende barskogsområder som dette, særlig med tanke på det fuktige lokalklimaet deler av lokaliteten har. De to and- re lokalitetene ble vurdert som regionalt viktige, B. Dette er mindre områder som til dels er sterkt påvirket, men som i restfragmenter fortsatt innehar store verdier.

Data er tilrettelagt for innleggelse i Naturbase.

Takk til Bjørn Rangbru hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag for godt samarbeid.

Avgrensning av naturtypelokalitet 46 og 83 i Selbu kommune, oktober 2009

Avgrensning av naturtypelokalitet 47 i Selbu kommune, oktober 2009

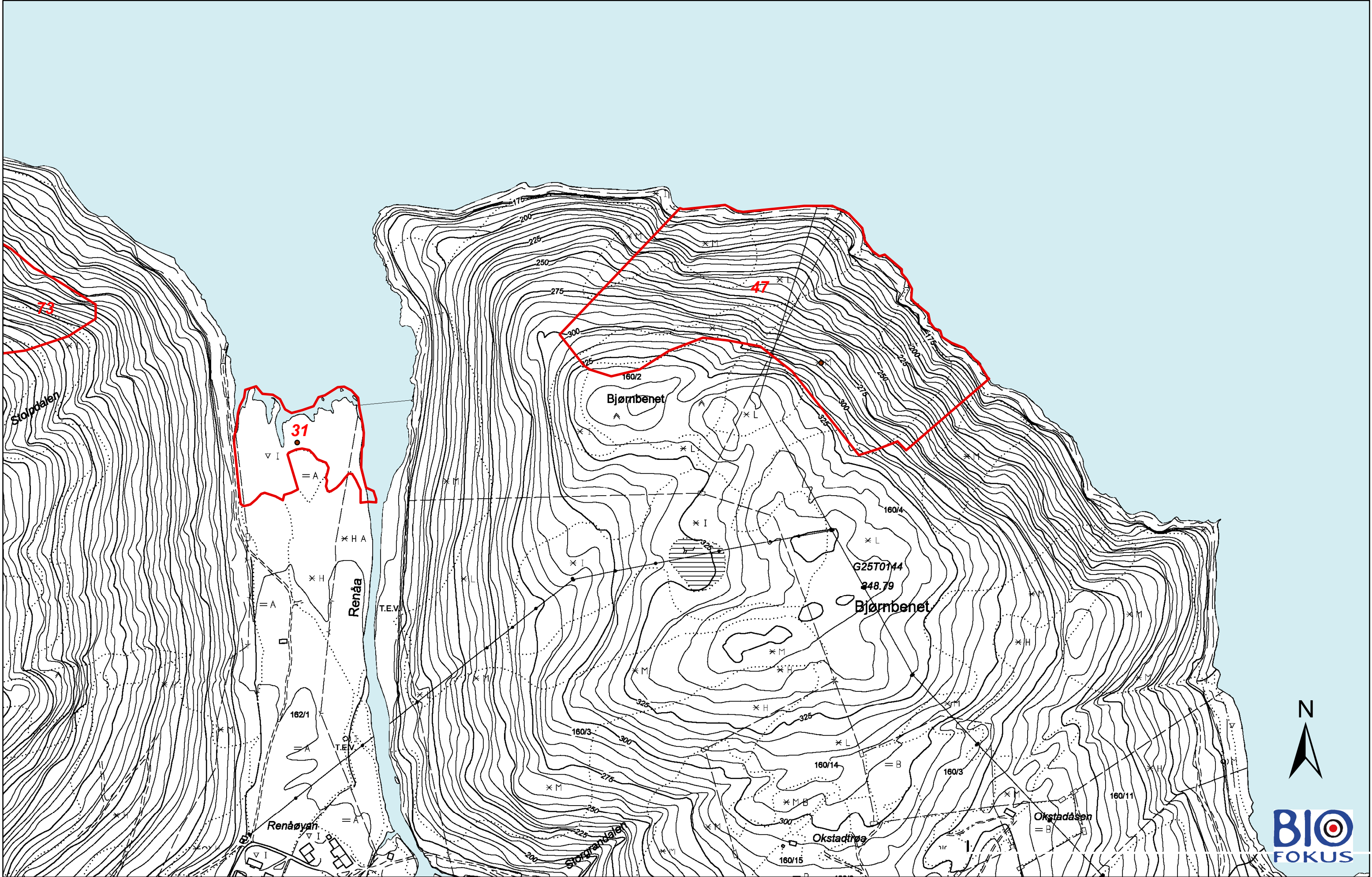
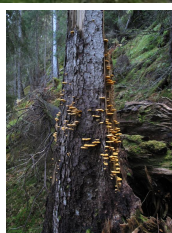

Foto: Torbjørn Høitomt 13.10.2009 Moserik eldre granskog preger store deler av

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gammel barskog

Utforming: Gammel granskog

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Gammel barskog F08 - Gammel granskog F0801 (70%), Gammel barskog F08 - Gammel furuskog F0802 (10%).

Feltsjekk: 13.10.2009 (siste)

Beskrivelse

Generelt: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt den 13/10-2009. Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype, gammel barskog, men da kun avstandsvurdert over Selbusjøen med kikkert (Olberg m.fl. 2008). Lokaliteten strekker seg fra vika sørøst for “Ytter Hånnåodden” i øst, til “Øver Tangvollodden” i vest. Dette utgjør tre kilometer av den bratte

skogkledde lia på sørsiden av Selbusjøen. Lokaliteten omfatter hele den bratte delen av lia, fra sjøen og opp til “brekket”, der det flater ut og skogen er sterkt påvirket av nyere inngrep. Lia er bratt, stedvis med en del skrenter, men stort sett skogkledd.

Naturgrunnlag og vegetasjon: Berggrunnen i lia består i følge NGU (2009) av uspesifiserte vulkanske bergarter samt en del fyllitt/glimmerskifer. Dette må imidlertid være svært kalkfattig fyllitt/glimmerskifer da ingen spesielt krevende plantearter utover typiske blåbærskogarter ble observert. Kun fattige vegetasjonstyper ble registrert og bærlyng- og blåbærskog er helt dominerende.

Skogstruktur og påvirkning: Grovvokst, tett, fuktig og produktiv granskog preger konkave innsenkninger i lia, særlig i nedre deler. På tørrere og mer utskutte arealer dominerer mer sentvoksende gran med et betydelig innslag av til dels gammel furu, særlig i øvre deler av lia. Noe selje, bjørk og rogn forekommer spredt, men lite store dimensjoner. Gran opp mot 100 cm i diameter og med 35 meters høyde finnes i de fuktigste delene. Det er i disse mest fuktige områdene vi også finner mest dødved og kontinuiteten her er ganske bra. En del stubber og noe mindre dødved i sene stadier vitner alikevel om at området er relativt hardt plukkhogd fra gammelt av. Nyere inngrep ble imidlertid ikke observert, og hele området fremstår i dag som gammel, godt sjiktet, naturskog.

Artsmangfold: Karplantefloraen består av trivielle bærlyng- og blåbærarter. I de fuktige moserike delene av området dominerer arter som fjærmose, etasjemose, rød muslingmose, berghinnemose og torvmoser. Verdiene i området er først og fremst knyttet til skorpelav, og dels til dødvedelementer. På barken på gamle levende grantrær ble flere sjeldne skorpelav funnet. Granbendellav (VU), Meldråpelav (VU) er to sjeldne oseaniske arter. Av andre interessante skorpelav kan kystdoggnål (NT), huldrelav (NT), rustdoggnål (NT) og hvithodenål (NT) nevnes. Sistnevnte er vanlig i området, både i rothaler og på dødt plantemateriale under overhengende berg. Verdiene knyttet til dødvedelementer er ganske begrenset, men både rynkeskinn (NT) og svartonekjuke (NT) ble påvist. I tillegg ble den noe uvanlige dødvedmosen røtefluk påvist på en grov fuktig granlåg.

Naturtyper og utforminger: Store deler av lia klassifiseres som gammel barskog med utformingene gammel furuskog og gammel granskog. Sistnevnte dekker det meste av arealet, men fattigere fremskutte rygger med eldre furu finnes, særlig i øvre deler av lia. Furuområdene har lavere verdi, men må inkluderes for å bevare lienes helhetlige økologiske funksjon.

Verdivurdering

Lokaliteten utgjør et av de største (etter hogstene i Renålia i 2008 kanskje det største) sammenhengende gammelskogspartiet i brattskråningene på sørsiden av Selbusjøen. Lavereliggende, fuktig og høgproduktiv barskog som dette er uvanlig i regionen, da størstedelen av liene rundt Selbusjøen og nordover langs Nea er flatehogt. En rekke krevende arter ble påvist, derav 2 VU arter og 7 NT arter. I tillegg er det helt klart potensiale for andre fuktighetskrevende og gammelskogstilknyttede arter. Blant disse er den kritisk truede taigabendellav som er funnet i lignende miljø kun få kilometer lenger øst langs Selbusjøen. Området vurderes som svært viktig, A.

Artsliste for lokaliteten

Totalt 20 art(er) påvist: Lophozia ascendens, Postia fragilis, Granrustkjuke, Svartsonekjuke (NT), Rynkeskinn (NT), Phyllotopsis nidulans, Gammelgranskål (NT), Gubbeskjegg (NT), Grynvreng, Grynfiltlav, Stiftiltlav, Skrukkelav, Granbendellav (VU), Vortenål, Hvithodenål (NT), Cliostomum leprosum (VU), Huldrelav (NT), Gammelgranlav, Kystdoggnål (NT),

Lok. nr. 46 Kuvikhøgda N forts.

Raudmuslingmose.

Skjøtsel og hensyn

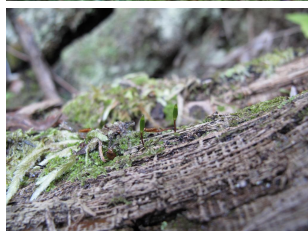
Lokaliteten og dens verdier bevares best ved fravær av hogst.

Litteratur

Norges Geologiske Undersøkelse. 2009. Interaktivt berggrunnskart.

Olberg m.fl. 2008. Kartlegging av naturtyper i Selbu kommune. BioFokus-rapport 2008-30.

Foto: Torbjørn Høitomt 13.10.2009 Fuktig liten dal omtrent midt i lokaliteten.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gammel barskog

Utforming: Gammel granskog

Mosaikk: Totalt 1 naturtype(r) registrert: Gammel barskog F08 - Gammel granskog F0801 (100%).

Feltsjekk: 14.10.2009 (siste)

Beskrivelse

Generelt: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt den 13/10-2009. Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype, gammel barskog, men da kun avstandsvurdert over Selbusjøen med kikkert (Olberg m.fl. 2008). Lokaliteten utgjøres av ei noen hundre meter bred stripe av lia nord for åsen Bjørnbenet og strekker seg fra sjøen og et stykke oppover lia. Den østre delen av lokaliteten er sterkt påvirket av hogst, men verdiene er fortsatt store i de fragmentene som

står igjen.

Naturgrunnlag og vegetasjon: Berggrunnen i lia består i følge NGU (2009) av uspesifiserte vulkanske bergarter. Vegetasjonen består av fattige vegetasjonstyper, hovedsaklig blåbærskog og bærlyngskog.

Skogstruktur og påvirkning: Lokaliteten består av rester av gammelskog i ei li som er preget av flere hogstinngrep i form av striper ned mot sjøen. De gjenstående fragmentene består av eldre, stort sett ganske sentvoksende granskog med innslag av bjørk og rogn. Det finnes noe dødved, men hovedsaklig i tidlige nedbrytingsstadier. Selv om relativt gamle trær (<200 år) finnes, er skogen også fra gammelt av tydelig påvirket av hogst.

Artsmangfold: Karplantefloraen består stort sett av trivielle bærlyng- og blåbærarter. Lavfloraen er mer interessant, særlig knyttet til eldre levende gran. Granbendellav (VU) ble funnet på to steder. *Arthonia arthonioides* og kattefotlav er også to arter som signaliserer gammel fuktig granskog. Det finnes noen dødvedelementer i området og svartonekjuke (NT) ble funnet på to godt nedbrutte læger. I tillegg ble råtevedmosen grønsko (VU) funnet på en grov sterkt nedbrutt granlåg. Det er svært få, om noen andre funn av denne arten i Sør-Trøndelag.

Naturtyper og utforminger: De gjenstående fragmentene kan betegnes som naturtypen gammel barskog med utformingen gammel granskog.

Verdivurdering

Lokaliteten består av eldre til dels ganske fuktig granskog med godt potensiale for truede arter, særlig skorpelav knyttet til gran. Funnet av den rødlistede og regionalt sjeldne grønsko (VU) er også av betydning for verdsettingen. Selv om deler av lokaliteten er berørt av nyere hogstinngrep, er verdiene i de gjenstående fragmentene trolig såpass store at noe nylig hogd areal er inkludert. Det ble totalt funnet 4 rødlistearter fordelt på 2 VU arter og 2 NT arter og verdien er satt til; viktig, B.

Artsliste for lokaliteten

Totalt 11 art(er) påvist: Grankvitkjuke, Granstokkjuke, Svartsonekjuke (NT), Gammelgranskål (NT), Skjellstorpigg, Gubbeskjegg (NT), Skrukkelav, *Arthonia arthonioides*, Kattefotlav, Granbendellav (VU), Grønsko (VU).

Skjøtsel og hensyn

Lokaliteten og dens verdier bevares best ved fravær av hogst.

Litteratur

Norges Geologiske Undersøkelse. 2009. Interaktivt berggrunnskart.

Olberg m.fl. 2008. Kartlegging av naturtyper i Selbu kommune. BioFokus-rapport 2008-30.

Foto: Torbjørn Høitomt 13.10.2009 Grov, til dels gammel granskog på lågurtmark.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gammel barskog

Utforming: Gammel granskog

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Gammel barskog F08 - Gammel granskog F0801 (90%), Bekkekløft og bergvegg F09 - Bekkekløft F0901 (10%).

Feltsjekk: 13.10.2009 (siste)

Beskrivelse

Generelt: Lokaliteten ble kartlagt av Torbjørn Høitomt, BioFokus den 13.10.2009. Lokaliteten er ikke godt kartlagt da den grunnet dårlig tid kun ble gått igjennom. Denne beskrivelsen erstatter tidligere beskrivelser hentet fra Olberg m.fl. (2008) som igjen er basert på Økoforskrappport 1988:8. Siden den gang er 90 % av den tidligere avgrensningen hogd ut. En liten flik i NV står imidlertid igjen og det er rundt denne den nye avgrensningen er tegnet.

Lokalitetsbeskrivelse: Eldre barskog dekker store deler av lokaliteten. Helt i sør finnes imidlertid en liten bekkekløft med stort lauvinnslag. I denne lille kløfta finnes også en del dødved, både av gran, gråor og selje. Ellers i området er dødvedmengden sparsom og kvalitetene her er stort sett knyttet til stabil bark på gammel gran i relativt fuktig miljø. På samme måte som i de to

nærliggende naturtypelokalitetene (nr 46 og 47) er potensialet for sjeldne skorpelav knyttet til dette substratet stort. Granbendellav (VU) ble påvist på to graner. Ellers ble de to knappenålslavene hvithodenål (NT) og rustdoggnål (NT) påvist i bekkekløfta. På selje, rogn, og delvis på gråor ble det påvist velutviklete lungeneversamfunn. Vegetasjonen i lokaliteten er varierende med rike lågurtdominerte partier i tilknytning til bekken i sør og fattigere bærlyng- og blåbærvegetasjon nordover i de mer ensartete granpartiene. Et ungskogfelt dominert av bjørk stikker som en spiss inn i lokaliteten fra øst. Ellers er lokaliteten omgitt av hogstflater eller tørrere og fattigere skogtyper.

Verdivurdering

Eldre, fuktig, og så lavtliggende granskoger ikke veldig vanlig. På bakgrunn av dette samt funnet av flere rødlistearter, der i blant den sårbare skorpelaven granbendellav, vurderes lokaliteten som regionalt viktig (B).

Artsliste for lokaliteten

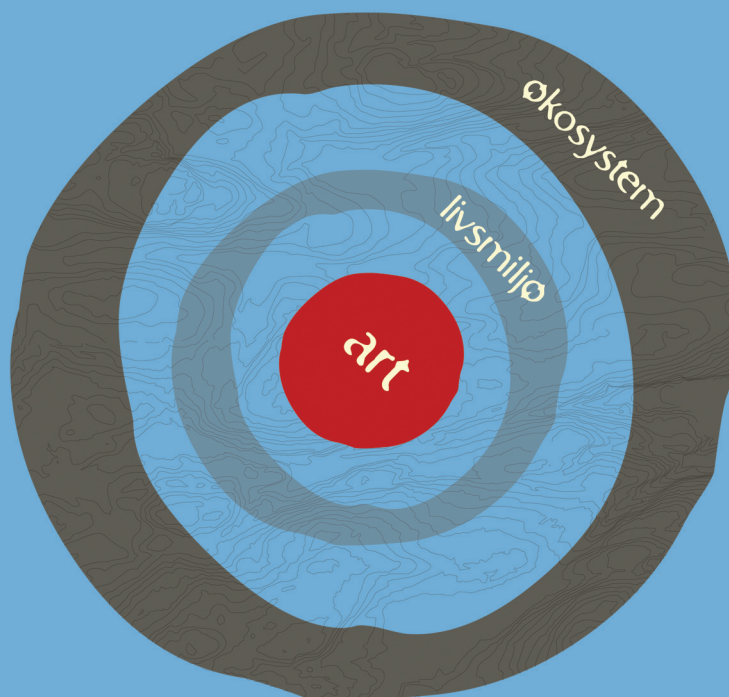
Totalt 7 art(er) påvist: Lungenever, Skrubbenever, Lodnevrenge, Granbendellav (VU), Hvithodenål (NT), Gammelgranlav, Rustdoggnål (NT).

Skjøtsel og hensyn

Lokaliteten og dens verdier bevares best ved fravær av hogst.

Litteratur

Olberg m.fl. 2008. Kartlegging av naturtyper i Selbu kommune. BioFokus-rapport 2008-30.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir en digital rapportserie som heter BioFokus-rapport, <http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>